

**КОМУНАЛЬНИЙ ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ
«Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»**

ВІСНИК

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ
ВІННИЦЬКОГО ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНОГО
КОЛЕДЖУ**

ВИПУСК № 3 (41)

**«ВІЛЬНИЙ СЕРЕД НЕВОЛИ І СВЯТИЙ СЕРЕД ПЕКЛА» :
ДО 300-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ Г. С. СКОВОРОДИ**

300
років з дня народження

**СВІТ
СКОВОРОДИ**

Вінниця – 2022

ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу

ВИПУСК № 3 (41)

Свідоцтво про державну реєстрацію

друкованого засобу масової інформації

Серія ВІД № 1065-423-ПР від 24 грудня 2019 року

Журнал

(науково-виробничий, навчальний, довідковий)

Журнал присвячений висвітленню широкого спектру теоретичних та прикладних проблем педагогіки, психології, окремих методик та філології, підтримує традиції інтеграції вишівської науки з практикою, сприяє поширенню досвіду наукової, науково-педагогічної та виробничої діяльності, становленню кадрів вищої кваліфікації; розрахований на спеціальну категорію читачів, зокрема педагогічних та науково-педагогічних працівників закладів вищої, середньої та дошкільної освіти, здобувачів освіти та молодих науковців.

Вісник заснований у січні 2012 року, виходить 3 рази на рік

Мова видання: українська, російська, англійська, німецька

Тематичні напрями Вісника:

- ❖ Інтеграція науки та практики як механізм ефективного розвитку
- ❖ Педагогічні та лінгвістичні аспекти викладання
- ❖ Германістика та славістика у сучасному науковому просторі
- ❖ Психолого-педагогічні умови формування та розвитку особистості вихованця
- ❖ Лабораторія педагогічної майстерності та професійного саморозвитку педагога
- ❖ Challenges in Education
- ❖ Відомі імена року
- ❖ Конкурси
- ❖ Рецензії

Номер затверджено на засіданні Вченої ради

КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»

Протокол № 4 від 17 листопада 2022 року

Головний редактор: директор КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж», спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Войцехівський К.Ф.;
відповідальний редактор: методист коледжу, спеціаліст вищої категорії, викладач-методист, Руда Т.В., **медіа-редактор:** к.пед.н., доц. Марценюк О.Г.

Редакційна колегія: д.пед.н., проф. Мисліцька Н.А., д.філ.н. Войцехівська Н.К., к.філ.н., доц. Січкар С.А. (Уманський державний педагогічний університет ім. П. Тичини), спеціаліст вищої категорії, викладач-методист Когутюк О.В.

Відповідальність за зміст статей несуть автори

Матеріали видаються в авторській редакції

В 53 Вісник науково-методичних досліджень Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу/[ред.кол. : Войцехівський К.Ф. (гол.ред) та інші]. Вінниця : Вінницька міська друкарня, 2022. Випуск 3(41). 137с.

ЗМІСТ

СЛОВО РЕДАКТОРА: Рада молодих вчених. Бузенко І.Л., Сорочан А.М..... 5

ПИТАННЯ СУЧАСНОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЕТНОПЕДАГОГІКИ ТА ЕТНОКУЛЬТУРИ

БАЛИНСЬКА Н.П. СВЯТКОВО-ОБРЯДОВА КУЛЬТУРА ЯК ЗАСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ ТРАДИЦІЙ Й ЗВИЧАЇВ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ	7
ДРОВОЗЮК Л.М. ІНТЕГРАЦІЯ ЗМІСТУ ОСВІТИ У ШКОЛАХ УКРАЇНИ: ІСТОРИЧНИЙ ДОСВІД	11
БІЛОУС Л. П. АКТИВІЗАЦІЯ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ УЧНІВ НА УРОКАХ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ І ЛІТЕРАТУРИ	16
ГАВРИЛЮК АНАСТАСІЯ РОЗВИТОК ТВОРЧОГО МИСЛЕННЯ ЗДОБУВАЧІВ ПОЧАТКОВОЇ ОСВІТИ НА УРОКАХ МОВНО-ЛІТЕРАТУРНОЇ ОСВІТНЬОЇ ГАЛУЗІ.....	23
ГОРДІЙ Ю.В. АРТ-ТЕРАПІЯ В ЗКЛАДАХ ДОШКІЛЬНОЇ ОСВІТИ В УМОВАХ ВІЙНИ.....	28
ГУЛЯС Н. М. ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ МОЛОДІ В УМОВАХ СЬОГОДЕННЯ	33
ЛАТУША Н. В., СТАСЕНКО А. М. СУТНІСТЬ ІСТОРИЧНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ВИКЛАДАЧА СУСПІЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ ДИСЦИПЛІН	37
МАСЮТА НАДІЯ ЗНАЧЕННЯ ГРИ ДЛЯ РОЗВИТКУ ДОШКІЛЬНИКА	42
МАШТАЛЯР Й.Ф. АДАПТАЦІЯ ЗАРУБІЖНИХ МУЗИЧНО-ПЕДАГОГІЧНИХ СИСТЕМ ТА КОНЦЕПЦІЙ В ПРОЦЕСІ ЗАГАЛЬНОГО МУЗИЧНОГО ВИХОВАННЯ В УКРАЇНІ	45
ОБОДЯНСЬКА Н. П. МИСТЕЦТВО І ФОНЕТИКА: ІНТЕГРОВАНІЙ ПІДХІД У НАВЧАННІ ФОНЕТИКИ АНГЛІЙСЬКОЇ МОВИ.....	52
ОСАДЧУК А.С. ДІТИ ТА ЗБРОЙНІ КОНФЛІКТИ: НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА	54
ШИЯН Д. О., ДЄВОЧКІНА Г. В. ОСОБЛИВОСТІ ГРАМАТИЧНОЇ КАТЕГОРІЇ ЧИСЛА ІМЕННИКІВ В АНГЛІЙСЬКІЙ ТА УКРАЇНСЬКІЙ МОВАХ	56
ДОЦЕНКО В.П. ФІЗИЧНА КУЛЬТУРА VS ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ	59

ПРОБЛЕМИ СТВОРЕННЯ ЕФЕКТИВНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА

ФЕДОРЧУК НАТАЛІЯ ФАХОВА ПІДГОТОВКА МАЙБУТНІХ ПЕДАГОГІВ ДО РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ НУШ: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПРІОРИТЕТИ.....	64
--	----

БУГА О. І. ДІЛОВА ГРА ДЛЯ ВИВЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНИХ ДИСЦИПЛІН ЯК СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА	69
ГАЛЬЯНОВА О.А. ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ	74
ГАРГАУН Н. М. ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ТЕХНІКІВ-ЕЛЕКТРИКІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ	78
ГУБЕЛЮК АННА ВИКОРИСТАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ МЕТОДІВ НАВЧАННЯ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПОЧАТКОВИХ КЛАСАХ ПІД ЧАС ГРУПОВОЇ РОБОТИ	81
БЕВЗ В.В., З ДОСВІДУ ВИКОРИСТАННЯ НОВІТНІХ ТЕХНОЛОГІЙ В ПРОЦЕСІ ВИКЛАДАННЯ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНИХ ДИСЦИПЛІН	87
КУЗЬМИНСЬКА Д. М. ПРОГРАМА РОЗВИТКУ КРЕАТИВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ ЗАСОБАМИ НАСТІЛЬНИХ ІГОР	91
ЛАВРЕНЧУК АНДРІЙ ОСНОВНІ ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ СОЦІОКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ОРГАНІЗАЦІЇ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У КЗВО «ВІННИЦЬКИЙ ГУМАНІТАРНО-ПЕДАГОГІЧНИЙ КОЛЕДЖ»	98
СТЕЦЮК І.В. ВИКОРИСТАННЯ ХУДОЖНІХ ФІЛЬМІВ ЯК ДИДАКТИЧНОГО ЗАСОБУ ВИВЧЕННЯ ПРЕДМЕТІВ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОГО ЦИКЛУ	102

ВІДОМІ ІМЕНА \ РЕЦЕНЗІЇ

ДУДКЕВИЧ Н. Г., НЕНЧИНСЬКА Л. В., РОМАНУХА Ю. В., УСНИЙ ЖУРНАЛ НА ДОПОМОГУ ВЧИТЕЛЮ-СЛОВЕСНИКУ	107
КАМЕНЮК МИХАЙЛО НА СТОРІНКАХ ЖІНОЧОГО РОМАНУ... ТАКИЙ НЕОЧІКУВАНИЙ СЕАНС	111
ОМЕЛЯНЧИК Т.Г. ВОНИ СТВЕРДЖУЮТЬ МИР І ДОБРО НА ЗЕМЛІ	114
РОКІЩКА І.А. ЗРАЗОК СЛУЖІННЯ МУЗИЦІ, НАРОДУ І ДЕРЖАВІ : ІГНАЦІ ЯН ПАДЕРЕВСЬКИЙ	119
КІСЕЛЬОВ Д. Л. ХРОНІКА ІБСЕНІЗМУ: ДЖОРДЖ БЕРНАРД ШОУ	123
БАГРІЙ ТЕТЯНА ГЕТЬМАН ІВАН МАЗЕПА ЯК ТРАДИЦІЙНИЙ ОБРАЗ УКРАЇНСЬКОЇ І СВІТОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ ХІХ ст.	129
ЗІНЬКО М.Л., ДЕМКО Н.О. ЖИТТЯ В МУЗИЦІ ТА МУЗИКА В ЖИТТІ: Історія пісні, яка змінила світ	132
ВИМОГИ до підготовки науково-методичних статей Збірника «ВІСНИК НАУКОВО-МЕТОДИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ» Вінницького гуманітарно-педагогічного коледжу	138

СЛОВО РЕДАКТОРА

Пропонуємо продовжити розмову, яку ми розпочали на шпальтах попереднього Випуску Вісника, про місію педагога в умовах воєнного стану.

XXI століття асоціюється з бурхливим розвитком науки й техніки, соціально-економічною інтеграцією різних країн світу, поширенням інформаційних технологій, міжнародною мобільністю. Усе це наслідок глобалізаційних впливів на людство. Сьогодні весь світ прагне інкорпоруватися в єдине суспільство, але зворотним боком глобалізаційних явищ, на жаль, є загострення міжнаціональних конфліктів, економічна криза, деформування моральних ціннісних орієнтацій тощо.

Вплив глобалізації відчувається у сфері науки й освіти та проявляється як у позитивному, так і в негативному аспекті. На думку учених глобальна освіта може розглядатися як кардинальна парадигма нового століття, що передбачає випереджальний характер освіти, її спрямованість у майбутнє, неупереджене світосприйняття, засноване на гуманізації, гуманітаризації та демократизації освітнього процесу. «Глобальна освіта спрямовується на формування людини майбутнього за допомогою різноманітних інформаційних процесів у системі — людина – суспільство – природа [Кузь В.Г.]. Але війна вносить свої корективи й не зважати на них неможливо.

Початок російської агресії й розгортання повномасштабного вторгнення ворожих військ на теренах суверенної української держави змінили кожного з нас. Ми науковці, вчителі, студенти, але поруч з усіма перерахованими вище соціальними ролями з'явилася прикладка «волонтер». Це не звичайне бажання чи примха – це нові реалії.

Феномен волонтерства виник і поширився ще в 2014 році, коли громадяни нашої країни, переважно молодь, шляхом мирних демонстрацій показували свою позицію тодішній проросійській владі. Люди об'єднуються, щоб триматися й пережити ці важкі часи. Про волонтерський рух в Україні із захопленням говорять у багатьох країнах світу, називаючи це явище унікальним. На нашу думку, першочергове завдання педагогів у воєнний час – показати власним прикладом, як формується чітка громадянська позиція. Наразі важливо не просто говорити про патріотизм, а виховувати його в дії, підтримуючи Збройні Сили України.

На базі нашого навчального закладу, КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж» протягом лютого-березня 2022 року було сформовано волонтерський осередок «В єдності сила». А вже після відновлення звичного формату навчання, офлайн, викладачі й студенти коледжу активно долучилися до різноманітних ініціатив, спрямованих на допомогу військовим і цивільним, котрі постраждали внаслідок російської агресії. Подаємо опис наймасштабніших волонтерських подій у стінах нашого коледжу.

У вересні реалізований проєкт – благодійний аукціон книг «Маленькі кроки заради великої перемоги», – який дозволив зібрати 10 тис грн. на потреби ЗСУ. А юні вихованці мовної школи «Grade» підготували сувеніри для мужніх воїнів, через які висловили усе тепло і ніжність до наших захисників.

У жовтні організовано виготовлення окопних свічок спільно з ГО «Подільська Ластівка» (Вінницька обласна станція юних натуралістів). Окопні свічки - це єдина альтернатива освітлення та обігріву невеликого приміщення на фронті. Задля отримання

додаткових коштів на виготовлення окопних свічок було оголошено збір макулатури, що пройшов успішно й дав змогу готувати нову партію свічок для тих, хто на передовій.

З особливою атмосферою в листопаді проходили майстер-класи з розпису екоторбин, участь у яких активно брали не лише члени коледжної родини, а й діти з особливими освітніми потребами із ГО «Сонячні діти Херсонщини» та «Сонячні діти Вінниччини».

Помітно, що подібні заходи (колективна творча справа) зближують, дозволяють відчувати власну значущість й підтримку оточення. Таким чином, розвиваємо дрібну моторику, креативність, уміння комунікувати. Так відбувається самоідентифікація як представників певної національності. І нехай оновлена Україна вкотре виникає на крові й кістах, але ми віримо, що це нація відважних, незламних, волелюбних й надзвичайно працьовитих людей. Спільні цілі споконвіку допомагали єднатися, а «сила народу в єдності, згуртованості, відданості своїй Батьківщині», як ще століття тому писав Великий Каменярь – Іван Якович Франко.

*З повагою та шаною,
члени Ради молодих учених коледжу,
Бузенко І.Л. та Сорочан А.М.*

вчать самокритичності, спроможності змінювати шаблонне мислення, сприяють “тренуванню у прийнятті рішень”, виробленню “професійного чуття”. Особливо важливим є вироблення таких умінь і навиків в умовах ринкових відносин, коли фахівцям необхідно самостійно приймати рішення, зважаючи на різні виробничі ситуації.

На даному етапі розвитку суспільства перед навчальними закладами постає проблема у підготовці висококваліфікованих,

конкурентоспроможних та зацікавлених до професії випускників. В даний час залишаються проблеми викладання економічних дисциплін, які обумовлені незацікавленістю багатьох викладачів відходити від традиційних методів викладання.

Даний метод дає змогу педагогу не тільки підготувати висококваліфікованого випускника, який має широкі професійні знання і уміння, а й мотивувати учнів до вивчення окремої дисципліни та професії в цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Кларін М. В. Інновації у світовій педагогіці: навчання на основі дослідження гри і дискусії / М. В. Кларін. – Рига, «Експеримент», 2007 – 327 с.
2. Педагогічні технології у неперервній освіті: Монографія / С. О. Сисоєва, А. М. Алексюк, П. М. Воловик; за ред. С. О. Сисоєвої. – К.: ВІПОЛ, 2001. – 502 с.
3. Хлебнікова Т. М. Ділова гра як метод активного навчання педагога: навч.-метод. Посібник / Т. М. Хлебнікова. – Х.: Основа, 2002. – 80 с.
4. Щербань П. М. Навчально-педагогічні ігри у вищих навчальних закладах: Навч. посіб. – К.: Вища шк., 2004. – 207 с.

*Стаття надійшла до редакції
04 листопада 2022*

ВИКОРИСТАННЯ ПРОЕКТНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ПРОФЕСІЙНІЙ ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНІХ ВЧИТЕЛІВ

УДК 378.011.3 – 051:37.091.313

ГАЛЬЯНОВА О.А.

*викладач факультету педагогіки та фінансово-економічної діяльності
КЗВО «Вінницький гуманітарно-педагогічний коледж»*

The article reveals the importance of projects, project activities and project technology in the training of future teachers. An attempt was made to determine the conditions for the organization of the project activity and the use of project technology in the teaching of college students. The essence of the concepts «project», «method of projects», «project technology» is revealed.

Ключові слова: *проект, метод проектів, проектна технологія, проектна діяльність, педагогічна компетентність, типи проектів.*

Постановка проблеми. Значний розрив між потребами системи освіти та рівнем готовності педагогів до їх реалізації актуалізує необхідність підвищення їх професійної компетентності шляхом використання сучасних педагогічних

технологій. Формування й становлення компетентного вчителя не вичерпується тільки знаннєвою складовою, сучасний педагог повинен бути особистістю, яка характеризується високим рівнем психологічного, соціального, морального, духовного, професійного розвитку. На нашу думку, використання проектної технології є оптимальним засобом формування найважливіших компетентностей студентів як майбутніх фахівців педагогічної діяльності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій показав, що проблема використання проектної технології в освіті не нова. Розробку методу проектів здійснювали зарубіжні вчені Дж. Дьюї, В. Кіпатрик, Д. Снезден, А. Папандреу, В. Монда, Д. Каттерік, Дж. К. Джонс, А. Флитнер та ін. На сучасному етапі метод проектів висвітлено в дослідженнях таких російських й українських вчених, як В. Гузєєв, М. Кларін, А. Касперський, Т. Кручиніна, Д. Левітес, О. Пехота, Г. Селевко, Л. Сергєєва та ін. Проблему розробки проектної технології навчання досліджують науковці: І. Бім, І. Варакіна, І. Єрмаков, І. Зимня, О. Моїсєєва, Л. Пироженко, О. Пометун, Є. Полат, С. Сисоєва та ін.

Аналіз літератури, результатів досліджень показав, що у педагогіці метод проектів розглядається або як самостійний метод, або як цілісна технологія, що містить інші творчі методи; можна зустріти різні терміни, які характеризують проектування: метод проектів, проектний метод, проектна технологія, проектна діяльність та різні підходи до розкриття їх сутності.

Так, А. Лебедева зупиняється на понятті «проект», визначаючи його як сукупність певних дій, документів, попередніх текстів, задум для створення реального об'єкта,

предмета, створення різного роду теоретичного продукту, й наголошує, що це завжди творча діяльність [3, с. 27].

О. Пехота характеризує проект як практику особистісно-орієнтованого навчання у процесі конкретної праці учня, на основі його вільного вибору, з урахуванням його інтересів [1, с. 35].

У словнику С. Ожегова зазначено: «проект – це розроблений план споруди, будь-якого механізму, пристрою; а також попередній текст якого-небудь документа; задум, план і т.д.» [2, с. 609].

Є. Полат визначає метод проекту як технологію, вчена стверджує, що метод проектів – це спосіб досягнення дидактичної мети через детальну розробку проблеми (технологію), яка має завершитися досить реальним, практичним результатом [4, с. 15].

О. Пометун і Л. Пироженко розглядають педагогічну технологію як проект і реалізацію системи послідовного розгортання педагогічної діяльності, спрямованої на виховання вільної, відповідальної особистості як суб'єкта й проектувальника життя тощо [5, с. 56].

Виділення не вирішених раніше частин загальної проблеми. Хоча проблема розробки й використання проектної технології достатньо різнобічно розглядається в освітній галузі, але у науковців немає єдиного підходу до розуміння сутності проекту, методу проектів, проектної технології. Відсутні дослідження з використання проектної технології у навчанні студентів педагогічного коледжу як засобу формування їх професійної компетентності.

Мета статті – загальний аналіз проектної технології й проектної діяльності студентів коледжу, визначення умов використання проектної технології як

засобу формування їх професійної компетентності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Компетентнісний підхід у процесі підготовки майбутнього вчителя початкової школи в педагогічному закладі спрямований на досягнення інтеграційного результату – професійної компетентності фахівця. Його ефективність пов'язана з використанням особистісно орієнтованих технологій, зокрема, проектною, оскільки стосується особистості студента й може бути реалізованим й перевіреном у процесі виконання певних проектів. На нашу думку, використання проектною технології – це один із найперспективніших напрямів навчання студентів коледжу, тому що створює умови їх творчого саморозвитку та самореалізації, формує всі необхідні професійні й особистісні компетентності.

Сутність проектною технології полягає у функціонуванні цілісної системи дидактичних й інших засобів, побудованою відповідно до вимог навчального проектування. В умовах коледжу доцільним є використання проектною технології в навчальному й позанавчальному процесі: в ході навчальних занять, виконання самостійної навчальною роботи, у різних видах практики, виховної роботи, організації дослідницької діяльності студентів. Ми розглядаємо проект як засіб максимального розкриття студентом свого творчого потенціалу, самореалізації, випробування власних сил (індивідуально або в групі), застосування знання, умінь, навичок, публічної демонстрації досягнутих результатів, що сприяє формуванню його професійно-особистісних компетентностей, а саме:

- готовність здобувати знання самостійно, використовувати їх для

вирішення пізнавальних, практичних, творчих завдань;

- наявність комунікативних здібностей працювати в різноманітних групах, виконувати професійні та соціальні ролі (учителя, вихователя, лідера, виконавця, посередника й т. ін.), долати конфліктні ситуації;

- здатність до широких контактів з різними людьми, точками зору з певної проблеми, знайомства з різними культурними цінностями;

- уміння користуватися дослідницькими методами: збирати необхідну інформацію, різнобічно аналізувати й використовувати її, висувати гіпотези, робити висновки тощо.

Загальними умовами організації проектною діяльності є: чітка спрямованість на результат; актуальність проблеми, її пізнавальна й професійно-ціннісна значущість; наявність стійкої внутрішньої мотивації; передбачувані результати; самостійна діяльність студентів зі збору матеріалів, їх опрацювання; планування, реалізація та оцінювання проекту.

Використання проектною технології з врахуванням компетентнісного підходу вимагає включення студентів у різноманітну діяльність. Це досягається через виконання інформаційних, дослідницьких, творчих, рольових, ігрових, прикладних та інших проектів. Інформаційні проекти спрямовані на збір й опанування інформації, що забезпечує розвиток у студентів умінь з пошуку відомостей про об'єкт, явище, їх аналізу, узагальнення фактів тощо. Досвід роботи довів доцільність інтеграції інформаційних й дослідницьких проектів, які забезпечують розвиток умінь: аргументувати актуальність досліджуваною проблеми, визначати її об'єкт й предмет, завдання й методи

дослідження, джерела інформації, висувати гіпотезу розв'язання окресленої проблеми, розробляти шляхи її вирішення, обговорювати й оформлювати отримані результати, висновки, позначати нові проблеми для подальшої роботи тощо.

Враховуючи творчий характер педагогічної діяльності, особливе значення має використання творчих проектів у підготовці майбутніх вчителів, які були б здатні як до формування й розвитку творчої особистості учня, так і до власного професійного й особистісного саморозвитку. Такі проекти мають свою специфіку, зумовлену особливостями й закономірностями творчого процесу й процесу формування творчої особистості студента. Проекти творчого характеру, як правило, не мають детально визначеної структури, вона тільки намічається й далі розвивається, підкоряючись логіці та інтересам учасників проекту, але вимагають відповідного оформлення результатів: чітко продуманої структури, визначення строків й форм їх подання (твір, проектування заняття, розробка сценарію, відеофільм, репортаж, дизайн й рубрики класного куточку, педагогічної газети, ігрової програми тощо). З творчими проектами тісно пов'язані рольові (чи ігрові) проекти, у яких теж структура залишається відкритою до завершення роботи, вони мають високий рівень креативності.

Використання проектної технології забезпечує покращення практичної підготовки майбутніх фахівців. Актуалізувати її ціннісно-діяльнісну складову допомагають практико-орієнтовні (або прикладні) проекти. Цей проект вимагає добре продуманої структури, навіть сценарію всієї діяльності студентів з визначенням функцій кожного з його учасників (чіткі позиції, дії, участь в оцінці,

оформленні кінцевого продукту тощо). Викладачеві необхідно звернути увагу на якісну організацію координаційної роботи щодо його поетапних обговорень, коректування спільних й індивідуальних зусиль; організацію презентації отриманих результатів і можливих способів їх впровадження в практику; організацію систематичної зовнішньої оцінки проекту. Також важливо, щоб результати роботи груп були наочні й доступні для студентів. Адже, звернення до них сприятиме подальшому плануванню власного проекту.

Включення студентів у різноманітну, поетапну проектну діяльність дозволяє перетворювати теоретичні знання й практичні уміння в професійний досвід, створює умови для саморозвитку особистості, дозволяє актуалізувати творчий потенціал, допомагає самореалізуватися, що, в кінцевому рахунку, забезпечує їх конкурентоспроможність і затребуваність на ринку праці.

Висновки. Проектна технологія та метод проектів – це цілеспрямована, в цілому, самостійна діяльність студентів, здійснювана під гнучким керівництвом викладача, спрямована на розв'язання творчої, дослідницької, особистісно, соціально, професійно значущої проблеми й на отримання конкретного результату у вигляді матеріального та (або) ідеального продукту.

Проектна технологія має широкий спектр застосування у підготовці майбутніх вчителів: при викладанні навчальних дисциплін, підвищуючи рівень засвоєння програмного матеріалу, розвиваючи пізнавальний інтерес, активність, мотивацію, творчі здібності студентів; в ході різних видів педагогічної практики студентів в школі; при організації їх

самостійної навчальної роботи, ефективності організації проектно-дослідницької діяльності; проведенні діяльності студентів на гранті їх виховної роботи тощо. самопізнання, самопрограмування,

Подальші пошуки нашого дослідження самопрезентації й самореалізації.
спрямовуватимуться на розробку умов

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ:

1. Астаф'єв О.Г., Астаф'єва М.М. Ващенко Г.Г. // Енциклопедія сучасної України: у 30т. / ред.кол.І.М.Дзюба [та ін.]; НАН України, НТШ, Координаційне бюро енциклопедії суч. України НАН України, К., 2003–2016.
2. Дичківська, І. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М. Дичківська, Київ: Академвидав, 2014, 352 с.
3. Кірик Т. У пошуках нових освітніх парадигм для України ХХІ століття / Т.Кірик // Вища освіта України, 2016, №3. С.30-36
4. Полат Є.С. Що таке проект : Типологія проектів / Є.С. Полат // Відкритий урок, 2015, № 5/6.
5. Савченко К.О. Проектна діяльність /Савченко К.О. // Вища освіта України, 2013. №4, С.79-85
6. . Сисоєва С.О. Вища освіта України : реалії сучасного розвитку / С.О.Сисоєва, Н.Г.Батечко / Міністерство освіти і науки молоді та спорту України, Київський університет ім. Б.Грінченка, Національний університет біоресурсів і природокористування України, К.: ВД ЕКМО, 2019, С.241-251.
7. Штефан Л.В. Інноваційні технології в освіті : навчальний посібник / Л.В. Штефан, Харків : Друк. Мадрид, 2012, 174 с.

*Стаття надійшла до редакції
14 вересня 2022*

ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ КУЛЬТУРИ МОЛОДШИХ СПЕЦІАЛІСТІВ ТЕХНІКІВ-ЕЛЕКТРИКІВ У ПРОЦЕСІ ФАХОВОЇ ПІДГОТОВКИ

УДК 377.3:621.31]:[37.051.31:33

ГАРГАУН Н. М.

кандидат педагогічних наук, викладач іноземних мов

ВСП "Вінницький фаховий коледж Національного університету харчових технологій"

Статтю присвячено актуальній темі формування економічної культури молодших спеціалістів техніків-електриків у процесі фахової підготовки. Трансформації в усіх сферах сучасного суспільства, перехід до інших типів економіки висувають на перший план проблему підготовки молодого покоління до соціальної та професійної самореалізації в постійно змінюваних, динамічних соціально-економічних умовах.

Ключові слова: економічна культура, педагогічні умови формування економічної культури молодших спеціалістів техніків-електриків, інноваційні педагогічні технології.